

УДК 339.92
 JEL: F23; N94; O33
 DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-7-40-48>

ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ІТ-КОМПАНІЙ

©2022 НІЖЕЙКО К. А., ВЛАСЮК Р. О.

УДК 339.92
 JEL: F23; N94; O33

Ніжейко К. А., Власюк Р. О. Транснаціоналізація українських ІТ-компаній

Метою дослідження є ідентифікація тенденцій світового ринку інформаційних технологій у XXI ст. і визначення особливостей транснаціоналізації українських ІТ-компаній. У результаті аналізу фактологічного матеріалу було визначено серед основних тенденцій розвитку світового ІТ-ринку такі: інвестиції в НДР та інновації, з використанням мережевих форм організації бізнесу; стрімка цифровізація та карантинні обмеження в умовах глобальної пандемії. У результаті дослідження було зазначено, що українські ІТ-компанії вже мають чіткі інтереси та пріоритети функціонування на світовому ринку, що є потенціалом для стратегічного розвитку як окремих корпорацій, так і держави в цілому. Визначено переваги українських суб'єктів ІТ-ринку порівняно з найближчими країнами-конкурентами: найбільший ринок праці; найбільша кількість випускників з ІТ-спеціалізацією; в Україні в 2–4 рази менше ІТ-спеціалістів на 100 тис. населення, ніж у країнах-конкурентах. Це свідчить про високий потенціал розширення зайнятості в ІТ-сфері через формальну освіту та перекваліфікацію (світчинг). Охарактеризовано основні ІТ-компанії українського походження, що набули ознаки транснаціональних. Обґрунтовано, що ІТ-сфера є найменш вразливою до руйнівних наслідків у економіці, спричинених війною, тому може стати проривною технологією сталого економічного розвитку України. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є визначення перспектив створення й оцінювання результативності функціонування міжнародних стратегічних альянсів (МСА) між українськими ІТ-компаніями та закордонними партнерами. Формування МСА у ІТ-сфері дає можливість змінити прийняті на практиці застарілі стандарти та створити нові, оскільки партнери відкрито діляться своїми технологіями та об'єднують зусилля для перемоги над своїми спільними конкурентами, і, відповідно, поширити проникнення на український ринок нових торговельних послуг (ПРОЗОРО, ДІА, E-health тощо).

Ключові слова: транснаціоналізація, ІТ-індустрія, високотехнологічні компанії, міжнародні стратегічні альянси.

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 28.

Ніжейко Костянтин Аркадійович – голова правління ГО «Міжнародна асоціація майбутнього України» (вул. Туполева, 8, Київ, 04128, Україна)

E-mail: konstantin.nizheyko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2925-1140>

Власюк Роман Олександрович – інженер сектора підтримки інфраструктури, ПрАТ «ДАТАГРУП» (вул. Смоленська, 31/33, Київ, 03057, Україна)

E-mail: roma.vlasiuk@gmail.com

UDC 339.92
 JEL: F23; N94; O33

Nizheiko K. A., Vlasiuk R. O. Transnationalization of Ukrainian IT Companies

The study is aimed at identifying trends in the world information technology market in the XXI century, determining the features of transnationalization of Ukrainian IT companies. As result of the carried out analysis of factual material, the following were identified among the main trends in the development of the global IT market: investments in research and innovation, using network forms of business organization; rapid digitalization and quarantine restrictions in a global pandemic. As a result of the study, it was noted that Ukrainian IT companies already have clear interests and priorities of functioning in the world market, which is a potential for strategic development of both individual corporations and the State as a whole. The advantages of Ukrainian actors in the IT market in comparison with the nearest competing countries are determined as follows: the largest labor market; the largest number of graduates with IT specialization; Ukraine has 2-4 times less IT specialists per 100 thousand population than the competing countries. This indicates a high potential for expanding employment in the IT field through formal education and retraining (switching). The main IT companies of Ukrainian origin, which have acquired signs of transnational, are characterized. It is substantiated that the IT sphere is the least vulnerable to the devastating consequences in the economy caused by the war, so it can become a breakthrough technology for sustainable economic development of Ukraine. Prospects for further research in this direction are determining the perspectives for creating and evaluating the effectiveness of the functioning of international strategic alliances (ISA) between Ukrainian IT companies and foreign partners. The formation of ISA in the IT sphere makes it possible to change outdated standards adopted in practice and create new ones, as partners openly share their technologies and join forces to defeat their common competitors, and, accordingly, to assist the spread of new trade services (Prozorro, DIIA, E-health, etc.) entering into Ukrainian market.

Keywords: transnationalization, IT industry, high-tech companies, international strategic alliances.

Fig.: 3. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 28.

Nizheiko Kostyantyn A. – Chairman of the Board, NGO “International Association for the Future of Ukraine” (8 Tupolieva Str., Kyiv, 04128, Ukraine)

E-mail: konstantin.nizheyko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2925-1140>

Vlasiuk Roman O. – Engineer of the Sector of Infrastructure Support, JSC DATAHRUP (31/33 Smolenska Str., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: roma.vlasiuk@gmail.com

Згідно з даними міжнародних організацій, за перші три тижні війни українська економіка втратила понад 50% середньорічного ВВП, близько 30% підприємств повністю припинили діяльність,

а майже 45% – скоротили виробництво [1]. Такий перебіг подій з економічної точки зору (ймовірно прискорення інфляції, зростання цін тощо) вимагає на даному етапі пошуку можливих стратегій розвитку,

реалізація яких до цих подій розглядалася лише як потенційні горизонти. Наприклад, сталий соціально-економічний розвиток країн зумовлює зростання надання послуг, створення робочих місць і товарообігу, що створює умови для співробітництва компаній між собою в різних формах та об'єднаннях, починаючи від укладення короткострокових угод для спільного досягнення поставлених цілей до формування гнучкої горизонтальної організації діяльності. Причому найвищу ефективність серед таких форм показують міжнародні стратегічні альянси, створені в науко-містких галузях економіки (більш детально див. [2]).

Передові технології мають величезний потенціал для підвищення добробуту та захисту планети. Так, під час пандемії COVID-19, наприклад, штучний інтелект та Big data використовувалися для скринінгу пацієнтів, моніторингу спалаху, відстеження випадків хвороби, прогнозування її розвитку та оцінки ризиків зараження. Інші приклади варіюються від використання Інтернету речей для моніторингу якості ґрунтових вод у Бангладеш до використання дронів для доставки медичних товарів у віддалені громади в Руанді та Гані [3]. Але технологія не є рішенням самі по собі. Вони можуть підтримувати будь-які ініціативи, соціальні, політичні чи екологічні, але всі технології – це передусім компанії, які їх розробляють і впроваджують у бізнес-середовище.

Отже, стрімке поширення результатів четвертої промислової революції обумовило створення та поширення корпоративних інноваційних мереж. Вони формуються на основі складних коопераційних відносин ТНК з незалежними компаніями, університетами, науково-дослідними лабораторіями та центрами. Світовий досвід засвідчує, що такі мережі розвиваються як невід'ємна складова глобальних ланцюгів вартості, і в такому випадку вони є лише однією з функціональних частин такого ланцюга, підпорядковуючись загальній стратегії побудови фрагментованого міжнародного виробництва [4]. Однак в окремих випадках розвиток глобальних інноваційних мереж залежить не від розташування та характеру окремих стадій виробництва та постачання продукції, а радше – від зростання складності та наукомісткості продукції (посилення кооперації в процесі здійснення масштабних прикладних досліджень). Функціонування таких мереж суттєво розширює можливості транснаціональних корпорацій не тільки в створенні нових технологічних потужностей, але й у використанні інноваційних чинників стратегічного розвитку як окремих корпорацій, так і держави в цілому. Для України, яка не має достатніх державних ресурсів для підтримки інноваційного розвитку, важливе розуміння інноваційного потенціалу українських ІТ-компаній, які мають чіткі інтереси та пріоритети та вже представлені на світовій арені.

Питанню транснаціоналізації присвячено багато праць як українських, так і зарубіжних учених. Серед них слід відмітити роботи Г. Дугінець [4], Л. Михайлишин [5], О. Рогача [6], Н. Резнікової [7], А. Сімахової та Т. Грицик [8], А. Шаповал та О. Якубовського [9], Д. Рустомової [10], Н. Cheng [11], Р. Yang та ін. [12]. Проте динамічність змін, кризові ситуації що відбуваються у світовому господарстві, вимагають більш сучасного вивчення транснаціоналізації в Україні.

Не заперечуючи вагомий внесок існуючих науковців у обраній сфері дослідження, необхідно відзначити, що в умовах стрімкої трансформації українського ІТ-ринку потребують поглибленого дослідження питання, пов'язані з визначенням особливостей транснаціоналізації вітчизняних суб'єктів зазначеного ринку.

Метою дослідження є ідентифікація тенденцій світового ринку інформаційних технологій у XXI ст. і визначення особливостей транснаціоналізації українських ІТ-компаній.

Теоретичним і методологічним підґрунтям для написання статті стали праці вітчизняних і зарубіжних науковців стосовно транснаціоналізації діяльності компаній в ІТ-сфері. Дослідження проведено із застосуванням методів теоретичного узагальнення, порівняльного аналізу, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, що дало змогу встановити фактори, які визначають особливості транснаціоналізації вітчизняної ІТ-сфери.

У XXI столітті на зміну тенденцій транснаціоналізації суттєво вплинули процеси цифровізації. Сьогоднішніми лідерами багатонаціонального бізнесу є міжнародні інформаційні компанії, основною стратегією розвитку яких є інвестиції в НДДКР та інновації, з використанням мережевих форм організації бізнесу. Основним джерелом зростання ринкової вартості сучасних ТНК-лідерів стають нематеріальні активи, а зростання їх інтелектуального капіталу. Як зазначається в аналітичному звіті PwC, у деяких галузях вже відбуваються історично важливі зрушення, за яких «...компанії та сектори або оберуть розвиток і перетворення в лідерів галузі майбутнього...», або втратять свою конкурентоспроможність. При цьому зазначається можливість повної зміни компанією існуючого виду діяльності [13].

Окрім цифровізації, на темпи транснаціоналізації вплинули наслідки карантинних обмежень, пов'язаних з пандемією. Зазначимо, що за попередніми прогнозами, у 2020 р. падіння в розвинених країнах передбачалося на рівні майже 60% [14]. Але за підсумками 2020 р. глобальні потоки прямих іноземних інвестицій (ПІІ), навпаки, зросли на 64% – до 1,58 трлн дол. США завдяки збільшенню кількості злиттів і поглинань (M&A) у світовій економіці, а також швидкому зростанню міжнародного проектного

фінансування на протигагу зменшенню фінансування та основним інфраструктурним пакетам. Майже три чверті зростання було зосереджено в розвинутих економіках, де потоки ПІІ зросли на 134%, а транснаціональні компанії фіксували рекордні прибутки.

Характеризуючи масштаби та тенденції транснаціоналізації української економіки, слід зазначити відновлення обсягів ПІІ у 2021 р. до допандемічного рівня. Так, як зазначається у звіті UNCTAD World Investment Report за 2022 р., минулого року вони відновилися до рівня до пандемії, досягнувши майже 1,6 трлн дол., але перспективи за підсумками 2022 р. є менш втішними [15]. Так, у 2022 р. діловий та інвестиційний клімат різко змінився, оскільки війна в Україні призвела до потрійної кризи – високих цін на продовольство та паливо та обмеження фінансування. Інші фактори, що обмежують ПІІ, включають відновлення впливу пандемії, імовірність підвищення відсоткових ставок у країнах-інвесторах, негативні настрої на фінансових ринках і потенційну економічну рецесію.

Зазначимо, що обсяги потоків ПІІ в Україну за період 2017–2021 рр. перевищують обсяги з України, що свідчить про більшу присутність іноземних компаній на українському ринку, ніж українських компаній на зарубіжних (рис. 1). Також слід відмітити тенденцію відновлення обсягів ПІІ у 2021 р. в українській економіці до допандемічного рівня, що збігається із загальносвітовим трендом. Але за підсумками 2022 р. очікується, що війна матиме певні негативні макроекономічні наслідки на світову економіку (більш детально див. [16]), водночас підштовхуючи інфляцію,

що призведе до різкого зростання невизначеності та ризиків серйозних несприятливих наслідків в економіці України. Так, за попередніми оцінками міжнародних організацій, очікується, що до кінця 2022 р. ВВП знизиться на 45,1%, а до 2023 р. рівень бідності досягне 58% [17].

Останні року у світовій економіці відбувається динамічне зростання ІТ-галузі, що супроводжується пришвидшенням процесів транснаціоналізації в даному напрямі. Так, наприклад, темпи зростання обсягів продажу ТНК ІТ-галузі випереджають всі інші (рис. 2).

Зазначимо, що у 2017 р. фахівці UNCTAD вперше проаналізували та склали рейтинг 100 найкращих цифрових ТНК [20]. Згодом нова парадигма та її практична інтерпретація були ідентифіковані в академічному співтоваристві під різними кутами аналізу – від визначення тенденцій і впливу на бізнес-моделі до ідентифікації наслідків розвитку на різних рівнях (наприклад, [21–24]). Парадокс таких ТНК полягає в тому, що, не потребуючи фізичної присутності на зовнішніх ринках, ці компанії на основі специфічних для фірми переваг у нематеріальних і цифрових активах, а також мережевих ефектів здатні досягти масштабу за короткий час і безперешкодно виходити на зовнішні ринки. Ці нові бізнес-моделі з обмеженим використанням активів порушують класичні транскордонні процеси, впливаючи на стратегії розвитку економік приймаючих країн у таких важливих сферах політики, як оподаткування та створення робочих місць. Цифрові ТНК бувають двох типів: повністю цифрові, які працюють майже повністю у

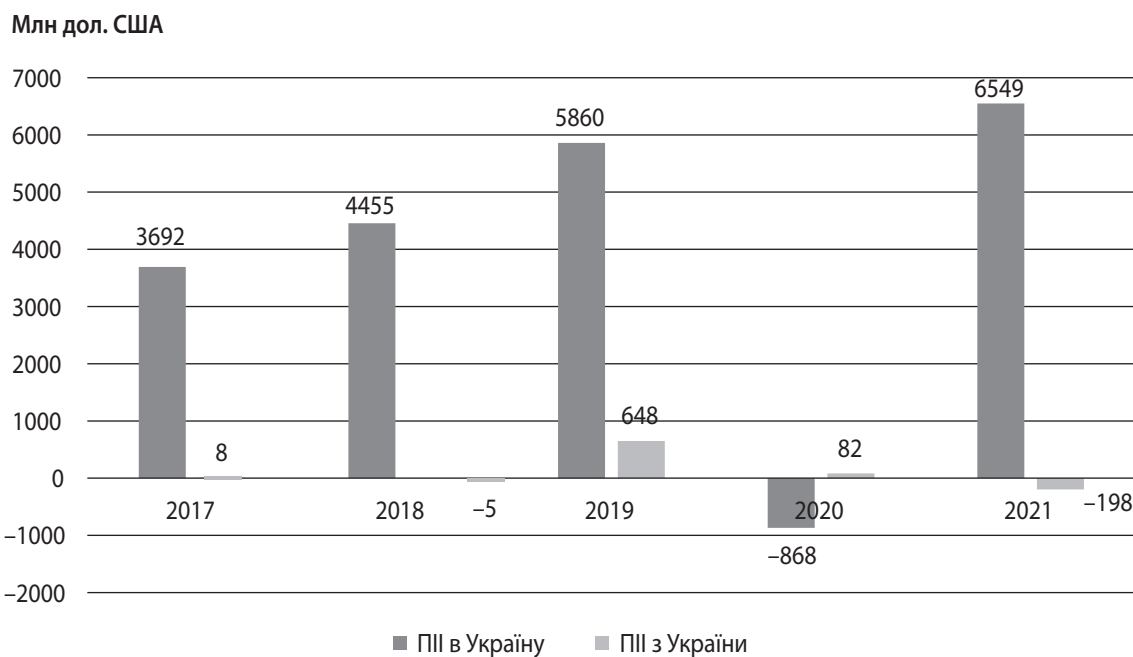

Рис. 1. Обсяги ПІІ в Україні, млн дол. США

Джерело: складено за [18].

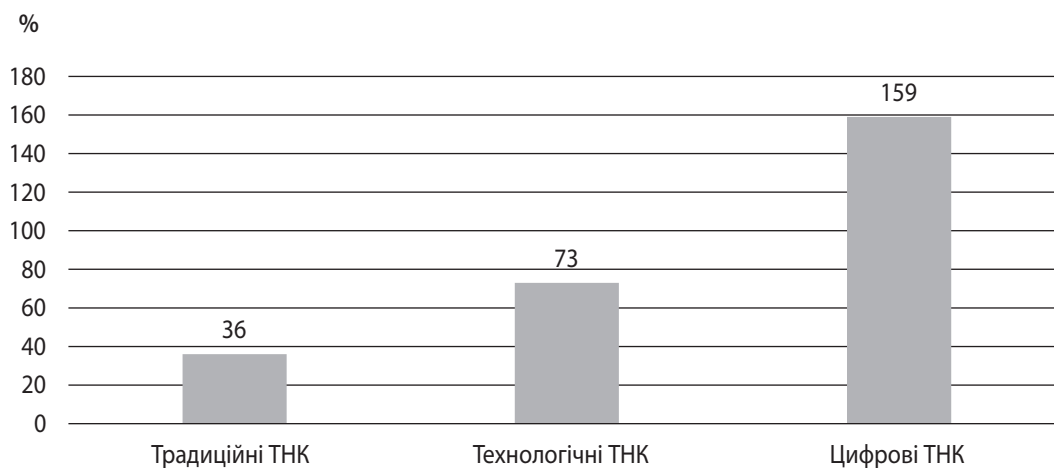

Рис. 2. Зростання обсягів продажу ТНК, 2016–2021 рр., %

Джерело: складено за [19].

віртуальному середовищі (інтернет-платформи, пошукові системи та служби цифрових рішень); як їх продукт, так і надання їхніх послуг є повністю цифровими; змішані цифрові, які поєднують офлайн-продукти та послуги з цифровими бізнес-моделями, такими як Amazon (електронна комерція) або Uber (замовлення поїздок або їжі).

Період пандемії COVID-19 та пошуку інструментів подолання її наслідків дав величезний поштовх цифровій діяльності, а також останні зміни в Законі про цифрові послуги Європейського Союзу, які містять конкретні зміни правил щодо цифрових економік, роблять дуже привабливою налагодження співпраці з цифровими ТНК суб'єктів малого та середнього бізнесу різних країн світу, у тому числі для вітчизняних ІТ-компаній, які з початку ХХІ століття постійно нарощують свій потенціал і конкурентоспроможність на міжнародній арені. Загалом станом на кінець 2021 р., за різними оцінками, в Україні нараховується близько 4000 аутсорсингових компаній, причому 85% із них – це малі та середні компанії з чисельністю персоналу менше 80 осіб. Основна частина компаній розміщена в найбільших містах України, зокрема в Києві (44,9%), Харкові (18,7%), Львові (9,3%), Дніпрі (8,2%), Одесі (5,5%) [25]. Слід зазначити, що в умовах війни та подальшої повоєнної відбудови економіки України саме ІТ-сфера має значний потенціал за рахунок особливостей розташування робочого місця – переміщення робітника майже не впливає на якість і терміни виконання завдань. І попит на ІТ-спеціалістів зростає постійно в умовах цифровізації більшості сфер господарської діяльності, у тому числі агросекторі, сфері охорони здоров'я, банківській галузі, та і в самій ІТ-індустрії.

Зазначимо що, український ринок у сфері ІТ-аутсорсингу з кожним роком зростає, а Україна є лідером серед країн-аутсорсерів в Європі. 90% наших ІТ-фахівців працюють саме на засадах аутсорсингу

[26]. Відповідно до звіту про український ринок ІТ, з 2011 р. частка експорту ІТ-послуг зросла з 0,7% до 6,8% (рис. 3).

Подібне зростання можна пояснити тим, що Україна має такі переваги на ІТ-ринку порівняно з найближчими країнами-конкурентами:

- ✦ найбільший ринок праці;
- ✦ найбільша кількість випускників з ІТ-спеціалізацією;
- ✦ в Україні у 2–4 рази менше ІТ-спеціалістів на 100 тис. населення, ніж у країнах-конкурентах. Це свідчить про високий потенціал розширення зайнятості в ІТ-сфері через формальну освіту та перекваліфікацію (світчинг).

Згідно з рейтингом The Global Outsourcing 2022, серед 100 найкращих у світі постачальників аутсорсингових послуг і консультантів 13 українських ІТ-компаній, серед яких: Eleks; Avenga; Infopulse; Ciklum; Sigma Software; Intellias; Computools; Innovecs; Intetics; Miratech; Softengi; N-iX; NIX [28].

Детальну ідентифікацію основних ІТ-компаній українського походження, що набули ознаки транснаціональних, наведено в табл. 1. За результатами аналізу наведеної інформації можна зробити висновок щодо значного рівня конкурентоспроможності українських підприємств на зарубіжних ринках, на яких вони є затребуваними. ІТ-сфера є найменш вразливою до руйнівних наслідків для економіки, спричинених війною, а отже, може стати буквально проривною технологією сталого економічного розвитку нашої держави.

У міру того, як багато традиційних галузей все більше цифровізуються, налагодження співпраці з цифровими ТНК стає простіше, але лише для тих компаній, які вже є конкурентоспроможними на міжнародному ринку. Система взаємодії складається з трьох будівельних блоків: основа – це ІКТ-компанії, які створюють інфраструктуру й інструменти, що роблять Інтернет доступним для окремих підпри-

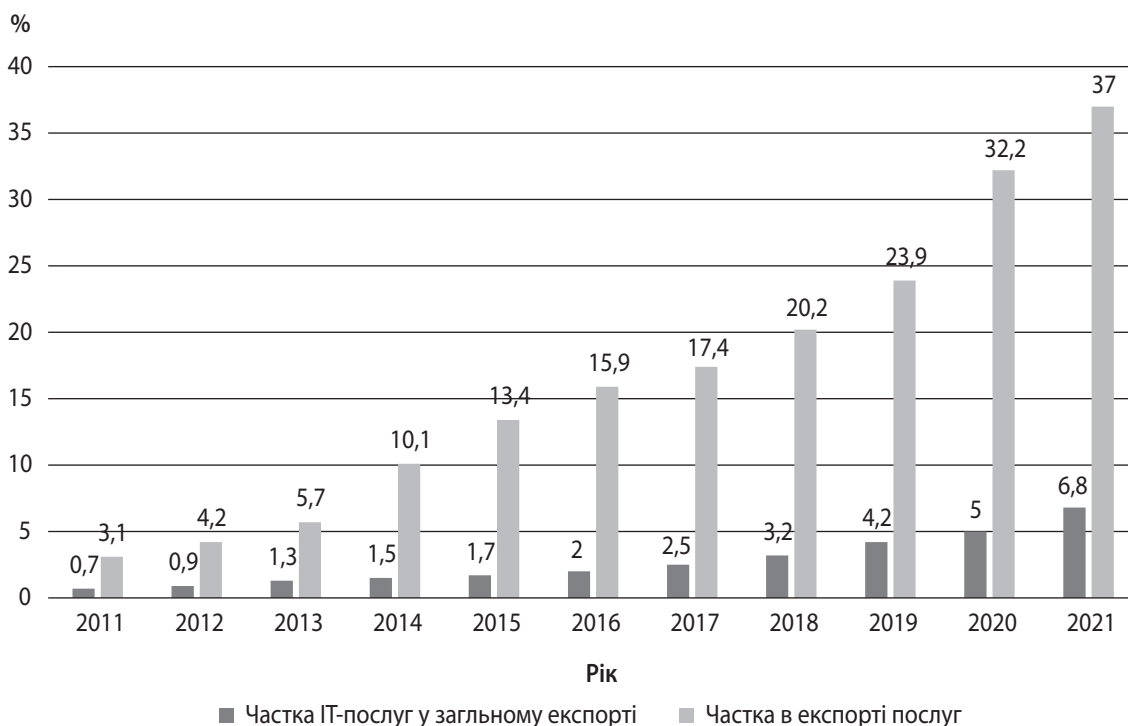

Рис. 3. Частка ІТ-послуг в структурі експорту України, %

Джерело: складено за [27].

емств. Її ядро представлено цифровими компаніями, для яких Інтернет відіграє центральну роль у їхній бізнес-моделі. І відповідно, зовнішня економічна система, яка тримається на використанні цифрової інфраструктурі та цифровому контенті в умовах диджиталізації діяльності. Цифрові ТНК і залучені до співпраці з ними вітчизняні ІТ-компанії дозволять сформувати такі бізнес-моделі з невеликими активами, що мають низку позитивних ефектів для інвестицій і створення національної доданої вартості, а також для стратегій розвитку, зайнятості та фіскальних результатів в економіці України.

ВИСНОВКИ

Аналіз транснаціоналізації вітчизняних підприємств ІТ-сектора продемонстрував конкурентоспроможність українських підприємств на зарубіжних ринках, на яких вони динамічно розширюють свою діяльність.

Послуги, що надаються компаніями, є затребуваними на міжнародних ринках. ІТ-сфера динамічно зростає і становить третину українського експорту послуг. Також вона є найменш вразливою до руйнівних наслідків для економіки, спричинених війною, а отже, може стати точкою її зростання. Але з метою підвищення синергетичного ефекту транснаціоналізації діяльності українських ІТ-компаній треба врахувати, що динамічність розвитку та перспективність самої ІТ-сфери є важливим мотивом у прийнятті рішення щодо розподілу ризику та об'єднання ресурсів серед її учасників. Не випадково саме в цій сфері

конкуренція часто переходить у співробітництво. Формування МСА у ІТ-сфері дає можливість змінити прийняті на практиці застарілі стандарти та створити нові (оскільки партнери відкрито діляться своїми технологіями й об'єднують зусилля для перемоги над своїми загальними конкурентами) і, відповідно, поширити проникнення на український ринок нових торговельних послуг (ПРОЗОРО, ДІЯ, Е-health тощо).

Подальші дослідження авторів будуть присвячені саме визначенню перспектив створення й оцінюванню результативності функціонування міжнародних стратегічних альянсів між українськими ІТ-компаніями та закордонними партнерами. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Europe and Central Asia Economic Update. War in the region / World Bank (2022). URL: <https://www.worldbank.org/en/region/eca/publication/europe-and-central-asia-economic-update>
2. Ніжейко К. Міжнародні стратегічні альянси в ІТ-сфері. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2021. № 3. С. 52–63. DOI: [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2021\(116\)05](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2021(116)05)
3. Technology and innovation report 2021. Catching technological waves / UNCTAD (2021). URL: <https://unctad.org/page/technology-and-innovation-report-2021>
4. Duginets G. Global imperatives for development of international production networks: case of Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. 2020. Vol. 18. Iss. 1. P. 57–69. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.18\(1\).2020.06](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.18(1).2020.06)

ІТ-компанії українського походження, що набули ознаки транснаціональних

№ з/п	Назва компанії	Головні офіси	Основні бізнес-процеси
1	2	3	4
1	SoftServe	Головні офіси Остін (Техас, США) та Львів (Україна). Офіси в Києві, Дніпрі, Харкові, Рівному, Чернівцях та Івано-Франківську, Лондоні, Амстердамі, Софії, Вроцлаві, Глівіце, Познані, Варшаві, Білостоку та Стокгольмі	<ul style="list-style-type: none"> – Послуги у сфері цифрових технологій, у тому числі хмарні технології, штучний інтелект, сервісний дизайн, кібербезпека, цифрові платформи, робототехніка; – розробка програмних рішень у таких сферах, як healthcare, retail, financial services і software; – наукові дослідження та розробки інноваційних рішень (партнери компанії Microsoft, AWS, GCP, Salesforce, IBM, Deutsche Bank та інші)
2	Siklum	Офіси в Харкові, Одесі, Дніпрі, Києві, Львові та Вінниці. Центри розробки та філії у Великій Британії, Швейцарії, Данії, Білорусі та Пакистані	Розробка програмних рішень для електронної комерції, безпеки, автоматизації, тестування та мобільні застосунки
3	Profit blockchain	Головний офіс в ОАЕ. Офіс у Києві	<ul style="list-style-type: none"> – Розробка продуктів на базі блокчейн технологій; – розробка веб- і мобільних застосунків (iOS і Android), а також програмного забезпечення. У портфелі компанії 7 розроблених під ключ криптовалютних бірж (станом на початок 2021 р.). Усі вони входять у топ-100 провідних криптовалютних бірж світу
4	NIX	Головний офіс у Харкові, з підрозділами в США, Ізраїлі, Литві, Великій Британії	<ul style="list-style-type: none"> – Пропонує послуги за такими напрямками, як NET, C ++, Android, Admins, CMS, iOS, Java, JS / UI, PHP, QA, Ruby, Python. NIX використовує технології Internet of Things, VR / AR / MR, Blockchain, AI, Data Science; – реалізація спільного інноваційного освітнього проекту за п'ятьма новими спеціальностями – інженерія програмного забезпечення, комп'ютерні науки та інноваційні системи, кібербезпека, комп'ютерна інженерія, інформаційні системи та технології
5	TrendLine	Офіси в ОАЕ та Україні (Київ, Харків)	<ul style="list-style-type: none"> – Розробка вебпроектів, мобільних застосунків і аутстафінг розробників; – розробка букінг-платформ, розробка рішень для освіти та фінтах
6	Inforpulse	Головний офіс у Києві. Філії компанії в Латвії, Польщі, Болгарії, Швеції, Фінляндії, Німеччині та Франції	<ul style="list-style-type: none"> – Програмна інженерія, послуги та консалтинг Microsoft, інфраструктура і хмарні сервіси, інформаційна безпека, послуги та консалтинг SAP; – блокчейн як послуга для підприємств і стартапів, роботизована автоматизація процесів, виявлення аномалій
7	Miratech	Європейська штаб-квартира знаходиться в Стокгольмі, а офіси компанії в Україні, Швейцарії, Великій Британії, Польщі та Словаччині	<ul style="list-style-type: none"> – Аутсорсинг, автоматизація бізнес-процесів, IT-консалтинг; – розробляє програмне забезпечення за напрямками стратегічної інновації, кібербезпека, аналіз даних, розумне підприємство тощо
8	Anadea Inc	Офіси – Київ, Харків, Дніпро (Україна), Гродно та Мінськ (Білорусь), Аліканте (Іспанія), Лас-Вегас (США)	<ul style="list-style-type: none"> – Розробляє програмне забезпечення, веб- і мобільні застосунки, для яких створює першокласний UX/UI дизайн, здійснює всебічний контроль якості та тестування програмних продуктів; – проекти з автоматизації бізнес-процесів

ЕКОНОМІКА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Закінчення табл. 1

1	2	3	4
9	ELEKS	Центри розробки в Києві, Тернополі, Львові та Івано-Франківську. Представництва в Нью-Йорку та Лас-Вегасі (США), Торонто (Канада), Лондоні (Велика Британія), Берліні (Німеччина), Таллінні (Естонія), Ряшеві (Польща), Аджмане (ОАЕ)	<ul style="list-style-type: none"> – Розробка програмних продуктів для підприємств енергетичної галузі України; – розробка застосунків для автоматизації діяльності медичних установ, таких як інформаційна система Dostog Eleks, а також продуктів для Голлівуду (розробки компанії використовувалися при зйомках фільмів «Каант милосердя» та «Людина-павук»)
11	Intellias	Головний офіс у Львові. Також офіси відкриті в Києві, Одесі, Харкові, Івано-Франківську. Зарубіжні представництва працюють у Кракові (Польща) та Берліні (Німеччина)	Розробка комплексного програмного забезпечення, у тому числі штучного інтелекту
12	Genesis	Головний офіс у Києві	<ul style="list-style-type: none"> – Розробник мобільних застосунків для Apple; – створення окремої структури Genesis медіакомпанії AmoMedia
13	N-IX	Головний офіс у Львові. Офіси відкриті також у Києві, Стокгольмі (Швеція), Норт-Маямі-Біч (Флорида, США), Мінську (Білорусь), Софії* (Болгарія), Кракові (Польща)	<ul style="list-style-type: none"> – Послуги з аутсорсингу розробки програмного забезпечення та іт-проєктування; – розробка мобільних застосунків, SAP-консалтинг, послуги з тестування програмного забезпечення, хмарний сервіс
14	Innovacs	Головний офіс в Києві. Офіси в Миколаєві, Берні (Швейцарія), Тель-Авіві (Ізраїль), Лондоні (Велика Британія), Франкфурті (Німеччина), Нью-Йорку та Сан-Франциско (США)	<ul style="list-style-type: none"> – Розробка «під ключ» інноваційних програмних рішень; – бізнес-аналітика, Devops, UI/UX консалтинг, хмарні рішення, розробка мобільних застосунків, блокчейн
15	Terrasoft Ukraine	Офіси компанії в Києві, Лондоні, Бостоні та інших країнах	<ul style="list-style-type: none"> – Розробка корпоративного ПЗ класу low-code, BPM і CRM; – розробка продуктів для управління продажами, маркетингом і сервісом, а також операційними процесами бізнесу
16	HORSTECH	Головний офіс в Києві. Філії компанії у Швеції, Німеччині, Угорщині й Австрії	<ul style="list-style-type: none"> – Розробка застосунків для автоматизації діяльності медичних установ та науково-дослідних інститутів; – комплексні системи безпеки, автоматизація-диспетчеризація об'єктів, IT-інфраструктура, ситуаційні центри, аудіо-візуальні системи та інше

Джерело: складено за офіційними сайтами компаній і відкритими даними з мережі Інтернет.

5. Михайлишин, Л. І. Транснаціоналізація світової економіки: інноваційний аспект : монографія. Вінниця: ДонНУ, 2016. 314 с.
6. Рогач О. Багатонаціональне підприємство: сучасний профіль // Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка : монографія. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. С. 39–64.
7. Reznikova N., Zvarych R., Ivashchenko O. Approaches to Identifying the Form of China's Economic Expansion in the Context of Global Economy Transnationalization: The Commercial Expansion Case. *Ефективна економіка*. 2019. № 8.
DOI: 10.32702/2307-2105-2019.8.6
8. Сімахова А. О., Грицик Т. О. Сучасна транснаціоналізація економіки України. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 4. С. 64–68.
DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2021-4\(98\)-64-68](https://doi.org/10.26642/ema-2021-4(98)-64-68)
9. Шаповал А. В., Якубовський С. О. Інвестиційна компонента транснаціоналізації під час пандемії COVID-19 на прикладі міжнародних корпорацій. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип. 18. Ч. 1. С. 147–157.
DOI: 10.15330/apred.1.18.147-157
10. Rustamova D. J. Problems of transnationalization and integration into global business. *Academicia Globe: Inderscience Research*. 2022. Vol. 3. No. 05. P. 174–177.
DOI: <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/QJDAS>
11. Cheng H., Agbanyo G. K., Zhu T., Pan H. Internationalization of Multinational Companies and Cognitive Differences Across Cultures: A Neuroeconomic Perspective. *Frontiers in Psychology*. 03 March, 2022.
DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.807582>
12. Yang P., Cheng Y. *Educational Mobility and Transnationalization*. In: Gleason, N. (eds). Higher education in the era of the fourth industrial revolution. Palgrave Macmillan, Singapore, 2018. P. 39–63.
DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-13-0194-0_3
13. The future of industries: Bringing down the walls. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/industries/industrial-manufacturing/publications/the-future-of-industries.html>
14. World Investment Report 2021: Investing in Sustainable Recovery. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2021_en.pdf
15. International Tax Reforms and Sustainable Investment / UNCTAD (2022). URL: <https://worldinvestmentreport.unctad.org/world-investment-report-2022/>
16. Caldara D., Conlisk S., Iacoviello M., and Penn M. *The Effect of the War in Ukraine on Global Activity and Inflation*. FEDS Notes. Washington: Board of Governors of the Federal Reserve System, May 27, 2022.
DOI: <https://doi.org/10.17016/2380-7172.3141>
17. Ukraine Social Protection: Current & Future Needs / World Bank (2022). URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099945206202219727/pdf/P17758700c71e80640908c01ac5c3b162a8.pdf>
18. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну // Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>
19. World Investment Report 2022: International Tax Reforms and Sustainable Investment. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2022_en.pdf
20. World Investment Report 2017 – Investment and the Digital Economy / UNCTAD (2017). URL: <https://investmentpolicy.unctad.org/publications/174/world-investment-report-2017---investment-and-the-digital-economy>
21. Koval V. et al. *On the supranational and national level of global value chain management* / Koval V., Duginets G., Plekhanova O. et al. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2019. Vol. 6 No. 4. P. 1922–1937.
DOI: [http://doi.org/10.9770/jesi.2019.6.4\(27\)](http://doi.org/10.9770/jesi.2019.6.4(27))
22. Ahmed A., Jones C., Temouri Ya. The Relationship Between MNE Tax Haven Use and FDI into Developing Economies Characterized by Capital Flight. *Transnational Corporations*. 2020. Vol. 27. No. 2. P. 1–30.
DOI: <https://doi.org/10.18356/dea65332-en>
23. Srinivasan N., Eden L. Going digital multinationals: Navigating economic and social imperatives in a post-pandemic world. *Journal of International Business Policy*. 2021. Vol. 4. P. 228–243.
DOI: <https://doi.org/10.1057/s42214-021-00108-7>
24. Stephenson M. et al. More and better investment now! How unlocking sustainable and digital investment flows can help achieve the SDGs / Stephenson M., Hamid M. F. S., Peter A. et al. *Journal of International Business Policy*. 2021. Vol. 4. Iss. 1. P. 152–165.
DOI: <https://doi.org/10.1057/s42214-020-00094-2>
25. Купріна Н. М. Розвиток сучасних бізнес-стратегій та аутсорсингової діяльності суб'єктів національної економіки: сутність та напрями. *Економіка харчової промисловості*. 2021. Т. 13. № 2. С. 3–8.
DOI: <https://doi.org/10.15673/fe.v13i2.2034>
26. Будякова А. В. Особливості застосування аутсорсингу в системі управління персоналом. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 4. Ч. 2. С. 10–13.
DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.4\(2\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2020.4(2).2)
27. Результати національного дослідження ІТ-індустрії. 2021. URL: <https://itukraine.org.ua/results-of-a-national-study-of-the-it-industry.html>
28. Горбік В. 13 українських ІТ-компаній увійшли до рейтингу The Global Outsourcing 2022. URL: <https://dev.ua/news/the-global-outsourcing-2022>

REFERENCES

- Ahmed, A., Jones, C., and Temouri, Ya. "The Relationship Between MNE Tax Haven Use and FDI into Developing Economies Characterized by Capital Flight". *Transnational Corporations*, vol. 27, no. 2 (2020): 1-30.
DOI: <https://doi.org/10.18356/dea65332-en>
- Budiakova, A. V. "Osoblyvosti zastosuvannia autsorsynhu v systemi upravlinnia personalom" [Peculiarities of Using Outsourcing in the Personnel Management System]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, vol. 2, no. 4 (2020): 10-13.
DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.4\(2\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2020.4(2).2)
- Caldara, D. et al. "The Effect of the War in Ukraine on Global Activity and Inflation". *FEDS Notes*. Washington: Board of Governors of the Federal Reserve System. May 27, 2022.
DOI: <https://doi.org/10.17016/2380-7172.3141>
- Cheng, H. "Internationalization of Multinational Companies and Cognitive Differences Across Cultures: A Neuroeconomic Perspective". *Frontiers in Psychology*. March 03, 2022.
DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.807582>
- Duginets, G. "Global imperatives for development of international production networks: case of Ukraine". *Prob-*

- lems and Perspectives in Management, vol. 18, no. 1 (2020): 57-69.
DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.18\(1\).2020.06](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.18(1).2020.06)
- "Europe and Central Asia Economic Update. War in the region". World Bank (2022). <https://www.worldbank.org/en/region/eca/publication/europe-and-central-asia-economic-update>
- Horbik, V. "13 ukrainskykh IT-kompanii uviishly do reitynhu The Global Outsourcing 2022" [13 Ukrainian IT Companies Were Included in The Global Outsourcing 2022 Rating]. <https://dev.ua/news/the-global-outsourcing-2022>
- "International Tax Reforms and Sustainable Investment". UNCTAD (2022). <https://worldinvestmentreport.unctad.org/world-investment-report-2022/>
- Koval, V. et al. "On the supranational and national level of global value chain management". *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, vol. 6, no. 4 (2019): 1922-1937. DOI: [http://doi.org/10.9770/jesi.2019.6.4\(27\)](http://doi.org/10.9770/jesi.2019.6.4(27))
- Kuprina, N. M. "Rozvytok suchasnykh biznes-strategii ta autorsynhovoї diialnosti subiektiv natsionalnoi ekonomiky: sutnist ta napriamy" [Development of Modern Business Strategies and Outsourcing Activities of Subjects of the National Economy: Essence and Directions]. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti*, vol. 13, no. 2 (2021): 3-8.
DOI: <https://doi.org/10.15673/fie.v13i2.2034>
- Mykhailyshyn, L. I. *Transnatsionalizatsiia svitovoi ekonomiky: innovatsiinyi aspekt* [Transnationalization of the World Economy: an Innovative Aspect]. Vinnytsia: DonNU, 2016.
- Nizheiko, K. "Mizhnarodni stratehichni aliansy v IT-sferi" [International Strategic Alliances in the IT Field]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*, no. 3 (2021): 52-63.
DOI: [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2021\(116\)05](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2021(116)05)
- "Priami inozemni investytsii (PII) v Ukrainu" [Foreign Direct Investment (FDI) in Ukraine]. Minfin. <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>
- "Rezultaty natsionalnoho doslidzhennia IT-industrii. 2021" [Results of a National Survey of the IT Industry. 2021]. <https://itukraine.org.ua/results-of-a-national-study-of-the-it-industry.html>
- Reznikova, N., Zvarych, R., and Ivashchenko, O. "Approaches to Identifying the Form of China's Economic Expansion in the Context of Global Economy Transnationalization: The Commercial Expansion Case". *Efektivna ekonomika*, no. 8 (2019).
DOI: 10.32702/2307-2105-2019.8.6
- Rohach, O. "Bahatonatsionalne pidpriemstvo: suchasny profil" [Multinational Enterprise: A Modern Profile]. In *Bahatonatsionalni pidpriemstva ta hlobalna ekonomika*, 39-64. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury, 2020.
- Rustamova, D. J. "Problems of transnationalization and integration into global business". *Academica Globe: Inter-science Research*, vol. 3, no. 05 (2022): 174-177.
DOI: <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/QJDAS>
- Shapoval, A. V., and Yakubovskiy, S. O. "Investytsiina komponenta transnatsionalizatsii pid chas pandemii COVID-19 na prykladi mizhnarodnykh korporatsii" [Investment Component of Transnationalization During COVID-19 Pandemic on the Example of International Corporations]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 1, no. 18 (2022): 147-157.
DOI: 10.15330/apred.1.18.147-157
- Simakhova, A. O., and Hrytsyk, T. O. "Suchasna transnatsionalizatsiia ekonomiky Ukrainy" [Modern Transnationalization of the Economy of Ukraine]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 4 (2021): 64-68.
DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2021-4\(98\)-64-68](https://doi.org/10.26642/ema-2021-4(98)-64-68)
- Srinivasan, N., and Eden, L. "Going digital multinationals: Navigating economic and social imperatives in a post-pandemic world". *Journal of International Business Policy*, vol. 4 (2021): 228-243.
DOI: <https://doi.org/10.1057/s42214-021-00108-7>
- Stephenson, M. et al. "More and better investment now! How unlocking sustainable and digital investment flows can help achieve the SDGs". *Journal of International Business Policy*, vol. 4, no. 1 (2021): 152-165.
DOI: <https://doi.org/10.1057/s42214-020-00094-2>
- "Technology and innovation report 2021. Catching technological waves". UNCTAD (2021). <https://unctad.org/page/technology-and-innovation-report-2021>
- "The future of industries: Bringing down the walls". <https://www.pwc.com/gx/en/industries/industrial-manufacturing/publications/the-future-of-industries.html>
- "Ukraine Social Protection: Current & Future Needs". World Bank (2022). <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099945206202219727/pdf/P17758700c71e-80640908c01ac5c3b162a8.pdf>
- "World Investment Report 2017 – Investment and the Digital Economy". UNCTAD (2017). <https://investmentpolicy.unctad.org/publications/174/world-investment-report-2017---investment-and-the-digital-economy>
- "World Investment Report 2021: Investing in Sustainable Recovery". https://unctad.org/system/files/official-document/wir2021_en.pdf
- "World Investment Report 2022: International Tax Reforms and Sustainable Investment". https://unctad.org/system/files/official-document/wir2022_en.pdf
- Yang, P., and Cheng, Y. "Educational Mobility and Transnationalization". In *Higher education in the era of the fourth industrial revolution*, 39-63. Singapore: Palgrave Macmillan, 2018.
DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-13-0194-0_3